

С. МАМБЕТАЛИЕВ АТЫНДАГЫ ЧҮЙ УНИВЕРСИТЕТИ

КАРАЛДЫ

Программанын отурумунда

протокол № 1 «15» 09 2024-ж.

БЕКТЕМ

Программа жетекчиси

Э. Раимбекова Раимбекова Э.Р.
«15» 09 2024-ж.

**«ФИЛОЛОГИЯ» БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫ 2025-2028-ЖЫЛДАРГА КАРАТА
СТРАТЕГИЯЛЫК ӨНҮКТҮРҮҮ ПЛАНЫ**

Бишкек 2024-ж.

МАЗМУНУ

1. КИРИШ СӨЗ
 2. ПРОГРАММАНЫН МИССИЯСЫ, КӨРҮНҮШҮ ЖАНА БААЛУУЛУКТАРЫ
 3. КЫРДААЛГА ТАЛДОО (SWOT)
 - 3.1. Күчтүү жактары (Strengths)
 - 3.2. Алсыз жактары (Weaknesses)
 - 3.3. Мүмкүнчүлүктөр (Opportunities)
 - 3.4. Коркунучтар (Threats)
 4. СТРАТЕГИЯЛЫК МАКСАТТАР ЖАНА МИЛДЕТТЕР
 5. СТРАТЕГИЯНЫ ИШКЕ АШЫРУУ ПЛАНЫ
 - 5.1. Окуу-усулдук ишти өнүктүрүү
 - 5.2. Илимий-изилдөө иштерин активдештирүү
 - 5.3. Кадрдык потенциалды жогорулатуу
 - 5.4. Студенттер менен иштөөнү жакшыртуу, дуалдык окутууну өркүндөтүү
 - 5.5. Сырткы байланыштарды чыңдоо жана программаны илгерилетүү
 6. РЕСУРСТАРДЫ БӨЛҮШТҮРҮҮ ЖАНА ФИНАНСЫЛОО
 7. МОНИТОРИНГ ЖАНА БААЛОО
 8. ЖЫЙЫНТЫК
-

1. КИРИШ СӨЗ

Бул Стратегиялык өнүктүрүү планы С. Мамбеталиев атындагы Чүй университетинин «Филология» билим берүү программасынын 2025-2028-жылдарга карата негизги багыттарын, артыкчылыктарын жана милдеттерин аныктайт. План программанын окуу, илимий, усулдук, тарбиялык жана социалдык-экономикалык ишмердүүлүгүн системалуу өнүктүрүүгө багытталган. Анда программанын учурдагы спецификасы – студенттин билим алуусу, алардын көпчүлүгүнүн мектептерде иштеп, окууну жумуш менен айкалыштырышы жана 2024-2025-окуу жылынан баштап 2-курстарга киргизилген дуалдык окутуу формасы эске алынды.

План учурдагы абалга ар тараптуу анализ жүргүзүүнүн (SWOT талдоо) негизинде иштелип чыкты жана Кыргызстандагы жогорку билим берүүнүн өнүгүү тенденцияларын, айрыкча педагогикалык кадрларга болгон муктаждыкты, дуалдык билим берүүнүн өзгөчөлүктөрүн, эмгек рыногунун талаптарын, ошондой эле коомдун тилге жана маданиятка болгон муктаждыктарын эске алат. План кыргыз тили жана адабияты, орус тили жана адабияты, чет тили (англис тили) багыттарынын интеграциясын жана ар биринин өзгөчөлүктөрүн, ошондой эле дуалдык окутуунун талаптарын эске алуу менен түздү. Бул документ программанын бардык профессордук-окутуучулук курамы, студенттери жана кызыкдар тараптар (өзгөчө дуалдык окутуу боюнча өнөктөш мектептер) үчүн иш аракеттердин негизги көрсөтмөсү болуп саналат.

2. ПРОГРАММАНЫН МИССИЯСЫ, КӨРҮНҮШҮ ЖАНА БААЛУУЛУКТАРЫ

- **Миссиясы:** Кыргыз тили жана адабияты, орус тили жана адабияты, чет тили (англис тили) жаатында терең теориялык билимге, практикалык көндүмдөргө жана кесиптик компетенттүүлүккө ээ, айрыкча билим берүү уюмдарында иштөөгө даяр, коомдун өнүгүүсүнө, тил илимине, адабият таанууга жана маданият аралык коммуникацияга салым кошо алган атаандаштыкка жөндөмдүү адистерди даярдоо. Дуалдык билим берүү формасы аркылуу теория менен практиканын эффективдүү айкалышын камсыздоо.

- **Көрүнүшү (2028-жылга карата):** 2028-жылга карата С. Мамбеталиев атындагы Чүй университетинин «Филология» программасы Кыргызстанда филологиялык жана педагогикалык билим берүүнүн, айрыкча дуалдык окутуу жаатында алдыңкы тажрыйбага ээ болгон, бүтүрүүчүлөрүнүн жогорку деңгээли жана иш берүүчүлөр (мектептер) тарабынан таанылышы менен айырмаланган билим уясы болуу.

- **Баалуулуктары:**

- **Академиялык ак ниеттүүлүк:** Окутуу жана изилдөө процессинде чынчылдык, объективдүүлүк жана жоопкерчилик.

- **Билим берүүнүн сапаты:** Окуу программаларын (анын ичинде дуалдык окутуунун компоненттерин) үзгүлтүксүз жаңыртуу, заманбап окутуу методдорун колдонуу жана студенттердин терең билим, практикалык көндүмдөр алуусуна шарт түзүү.

- **Илимий жетишкендик:** Тил илиминин, адабият таануунун жана тилдерди окутуунун методикасынын актуалдуу көйгөйлөрү боюнча изилдөөлөрдү жүргүзүү.

- **Студентке багытталгандык:** студенттердин (анын ичинде иштеп окугандардын) муктаждыктарын эске алуу, алардын академиялык жана кесиптик өнүгүүсүнө ар тараптуу колдоо көрсөтүү.

- **Кызматташтык:** Программанын ичинде, университеттин башка түзүмдөрү менен, ошондой эле дуалдык окутуу боюнча өнөктөш мектептер, башка ЖОЖдор жана тиешелүү мекемелер менен натыйжалуу иштешүү.
 - **Тилдик жана маданий ар түрдүүлүктү урматтоо:** Кыргыз, орус, англис тилдеринин жана адабияттарынын өзгөчөлүктөрүн, маданий контексттерин терең изилдөө жана баалоо, көп тилдүүлүктү жана көп маданияттуулукту колдоо.
 - **Практикага багытталгандык:** Дуалдык окутуу аркылуу теориялык билимди практикалык ишмердүүлүк менен тыгыз айкалыштыруу, студенттердин иш тажрыйбасын окуу процессинин ажырагыс бөлүгү катары кароо.
-

3. КЫРДААЛГА ТАЛДОО (SWOT)

Программанын учурдагы абалын, өзгөчөлүктөрүн (дуалдык окутуу, иштеген студенттер) жана келечектеги өнүгүү мүмкүнчүлүктөрүн аныктоо үчүн SWOT талдоо жүргүзүлдү. Анда программанын ички факторлору (күчтүү жана алсыз жактары) жана тышкы факторлор (мүмкүнчүлүктөр жана коркунучтар) каралды.

3.1. Күчтүү жактары (Strengths)

- **Квалификациялуу профессордук-окутуучулук курам:** Программада илимдин кандидаттарынын (5 адам, анын ичинде 2 штаттык) жана тажрыйбалуу ага окутуучулардын (3 адам) болушу окуу жана илимий иштердин сапатын камсыздоого негиз түзөт. Штаттык илимдин кандидаттары программанын негизги жүгүн көтөрүп, үзгүлтүксүз иштөөгө мүмкүнчүлүк берет.
- **Үч тилди камтыган программанын актуалдуулугу:** Кыргыз, орус жана англис тилдерин бир программанын алкагында окутуу бүтүрүүчүлөрдүн тилдик жана маданий жактан кеңири билим алышына, эмгек рыногунда (өзгөчө мектептерде мугалимдик кесипте) атаандаштыкка жөндөмдүү болушуна шарт түзөт. Бул үч тил Кыргызстанда билим берүү системасында, расмий жана ишкердик чөйрөдө маанилүү роль ойнойт.
- **Дуалдык билим берүү системасынын киргизилиши (2024-2025-окуу жылынан баштап):** Бул программанын уникалдуулугун арттырат. Студенттер теориялык билимди дароо практикада (мектептерде) колдонууга мүмкүнчүлүк алышат. Бул алардын кесиптик көндүмдөрүн тез өнүктүрүүгө жана жумушка орношуусун камсыздоого өбөлгө түзөт.
- **Студенттердин иш тажрыйбасы:** Студенттердин көпчүлүгүнүн мектептерде иштеши окуу процессине реалдуу практикалык маселелерди алып келүүгө, окутууну алардын ишмердүүлүгүнө ылайыкташтырууга мүмкүндүк берет. Бул тажрыйба окутуучулар үчүн да пайдалуу.
- **Университеттин инфраструктурасы:** Окуу кабинеттери, китепкана, компьютердик класстар сыяктуу базалык инфраструктуранын болушу окуу процессин уюштурууга негиз болот.
- **Облустардагы билим берүү мекемелери менен болгон байланыштар:** Студенттердин иш орду катары мектептердин болушу университеттин облустардагы билим берүү системасы менен тыгыз байланышта экенин көрсөтөт.

3.2. Алсыз жактары (Weaknesses)

- **Профессордук-окутуучулук курамдын санынын чектелүүлүгү жана курамы:** 8 окутуучунун (5 PhD, 3 ага окутуучу) болушу, айрыкча штаттык илимдин кандидаттарынын санынын (2 адам) аздыгы окутуучулардын окуу (анын ичинде дуалдык система менен иштөө) жана илимий жүгүн арттырышы мүмкүн. Айкалыштырып иштеген окутуучулар (3 PhD) негизги жумушунан улам программанын иштерине (жыйындарга катышуу, студенттер менен кошумча иштөө, илимий долбоорлорду активдүү жүргүзүү, дуалдык системанын методикасын иштеп чыгуу) толук кандуу катыша албай калышы ыктымал. Бул илимий потенциалды жана изилдөө активдүүлүгүн чектеши мүмкүн.
 - **Дуалдык окутуунун методологиясын жана координациясын иштеп чыгуунун баштапкы этабы:** Дуалдык система жаңы киргизилгендиктен, окутуунун, баалоонун, мектептер менен координациянын эффективдүү механизмдерин толук иштеп чыгуу талап кылынат. Мугалим-насаатчыларды (менторлорду) даярдоо жана алар менен системалуу иштөө зарыл.
 - **Иштеген студенттердин окуу процессине толук кандуу катышуусунун кыйынчылыгы:** Жумуштун айынан студенттердин сабактарга дайыма катышуусу, кошумча тапшырмаларды аткаруусу же аудиториядан тышкаркы иш-чараларга катышуусу чектелиши мүмкүн. Бул алардын теориялык базасынын тереңдигине же илимий ишке активдүү аралашуусуна таасир этиши ыктымал.
 - **Заманбап окутуу методдорун жана санариптик технологияларды колдонуунун жетишсиздиги:** Дуалдык жана аралыктан окутуу форматтарында ийгиликтүү иштөө үчүн санариптик куралдарды жана ыкмаларды колдонуу маанилүү, бирок окутуучулардын бардыгы эле бул жаатта бирдей деңгээлде даярдыкка ээ эмес. Бул окуунун сапатына жана ийкемдүүлүгүнө таасир этиши мүмкүн.
 - **Илимий-изилдөө иштеринин активдүүлүгүнүн төмөндүгү:** Чектелген убакыт (айрыкча дуалдык система менен иштөө кошумча убакытты талап кылат), каржылоонун жетишсиздиги, илимий багыттардын координацияланбагандыгы илимий макалалардын жетиштүү санда жарыяланбай калышына, долбоорлорго катышпоого алып келиши мүмкүн.
 - **Окуу программаларынын эмгек рыногунун (анын ичинде мектеп системасынын) өзгөрүп жаткан талаптарына ылайык тез адаптацияланбашы:** Мугалимдерге жаңы стандарттар (мисалы, компетенттүүлүккө негизделген окутуу, инклюзивдик билим берүү) боюнча талаптар өсүп жатат, ага окуу программасы дайыма ылайыкташып турушу керек.
 - **Эл аралык байланыштардын жетишсиздиги:** Дуалдык билим берүү, тилдерди окутуунун заманбап методикалары боюнча эл аралык тажрыйба алмашуунун аздыгы.
-

3.3. Мүмкүнчүлүктөр (Opportunities)

- **Мугалим кадрларына болгон жогорку жана туруктуу суроо-талап:** Кыргызстанда, айрыкча Чүй облусунун мектептеринде кыргыз, орус, англис тили жана адабияты мугалимдерине болгон муктаждык жогору. Дуалдык билим берүү бул муктаждыкты канааттандыруунун эффективдүү жолу болуп саналат.
- **Дуалдык билим берүүнү өнүктүрүү боюнча мамлекеттик колдоо жана гранттар:** Дуалдык билим берүү Кыргызстанда билим берүү системасын реформалоонун бир бөлүгү катары каралып, бул багытта мамлекеттик, колдоо жана гранттык программалар жеткиликтүү болушу мүмкүн.
- **Өнөктөш мектептер менен кызматташтыкты тереңдетүү:** Дуалдык окутуу өнөктөш мектептер менен узак мөөнөттүү, тыгыз кызматташтык үчүн уникалдуу мүмкүнчүлүк түзөт. Бул кызматташтык биргелешкен усулдук иш-чараларды өткөрүүгө, окутуучулар менен мектеп мугалимдеринин (менторлордун) ортосунда тажрыйба алмашууга, практикалык көйгөйлөрдү биргелешип изилдөөгө шарт түзөт.
- **Студенттердин иш тажрыйбасын окуу процессинин ресурсу катары колдонуу:** Студенттердин жумушта кезиккен практикалык маселелерин, кейстерди окуу сабактарында талкуулоо, иликтөө окутууну жашоого жана кесипке жакындатат.
- **Гранттык жана долбоордук каржылоо мүмкүнчүлүктөрү:** Билим берүү, илим, тил саясаты, маданият жана айрыкча дуалдык билим берүү багыттары боюнча улуттук жана эл аралык фонддор, уюмдар тарабынан берилүүчү гранттарды алууга мүмкүнчүлүктөр бар.
- **Башка ЖОЖдор жана педагогикалык багыттагы институттар менен кызматташуу:** Дуалдык билим берүү, мугалимдерди даярдоо методикасы боюнча тажрыйба алмашуу максатында башка ЖОЖдор же педагогикалык институттар менен биргелешкен иш-чараларды өткөрүү.
- **Онлайн жана аралыктан окутуунун элементтерин дуалдык системага интеграциялоо:** Иштеген студенттердин окуусун жеңилдетүү максатында окуу материалдарын онлайн жеткиликтүү кылуу, кээ бир сабактарды аралыктан өтүү же аралаш (blended) окутуу моделдерин колдонуу.
- **Бүтүрүүчүлөр жана иш берүүчүлөр (мектеп жетекчилери) менен байланышты чыңдоо:** Бүтүрүүчүлөрдүн ассоциациясын түзүү, иш берүүчүлөр менен дайыма байланышта болуу окуу программаларын жакшыртууга жана студенттердин келечектеги ишине көмөктөшөт. Мектеп жетекчилери дуалдык окутуу боюнча маанилүү өнөктөштөр болуп калышат.

3.4. Коркунучтар (Threats)

- **Дуалдык билим берүү системасынын ишке ашырылышындагы потенциалдуу кыйынчылыктар:** Университет менен өнөктөш мектептердин ортосундагы координациянын жетишсиздиги, мектептерде студенттерге жетиштүү деңгээлде насаатчылык кылууга шарттын жоктугу, окуу процессин жумуш графигине ылайыкташтыруудагы көйгөйлөр.
- **Студенттердин окуу жүгүнүн жогорулашынан улам академиялык сапаттын төмөндөшү:** Жумуштун айынан студенттердин теориялык дисциплиналарды жетиштүү деңгээлде өздөштүрүүгө убактысы жана күчү жетпей калышы мүмкүн. Бул билим берүүнүн жалпы сапатына таасир этиши ыктымал.

- **Квалификациялуу кадрлардын (PhD) программадан кетип калуу коркунучу:** Дуалдык система менен иштөө кошумча жүктү талап кылат, эгерде мотивация жетишсиз болсо, тажрыйбалуу окутуучулар башка иштерге кетип калышы мүмкүн.
- **Каржылоонун жетишсиздиги:** Университеттин бюджетинин чектелүүлүгү дуалдык окутууну методикалык жактан камсыздоого, мектептер менен иштөөгө, окутуучулардын квалификациясын жогорулатууга (айрыкча дуалдык билим берүү жана педагогика багытында) тоскоол болушу мүмкүн.
- **Башка ЖОЖдордун педагогикалык же филологиялык программалары менен атаандаштык:** Айрыкча дуалдык же аралыктан окутууну сунуштаган башка университеттер студенттерди тартууда атаандаштыкты күчөтөт.
- **Мектептердеги жумуш шарттарынын өзгөрүшү:** Мектептердеги штаттык бирдиктердин, окуу жүктөмүнүн өзгөрүшү студенттердин иш орундарына жана демек, дуалдык окутууга таасирин тийгизиши мүмкүн.
- **Жаш, перспективдүү кадрларды тартуунун жана кармап калуунун кыйынчылыгы:** Педагогикалык же филологиялык кесиптин жаш адистер үчүн жагымдуулугунун (айлык, карьера) чектелүү болушу.

4-бет

4. СТРАТЕГИЯЛЫК МАКСАТТАР ЖАНА МИЛДЕТТЕР

Жүргүзүлгөн SWOT талдоосунун, программанын спецификасынын (91 студент, дуалдык окутуу, иштеген студенттер) негизинде, 2025-2028-жылдарга карата С. Мамбеталиев атындагы Чүй университетинин «Филология» Программасынын төмөнкүдөй стратегиялык максаттары аныкталды:

Максат 1: Билим берүүнүн сапатын жогорулатуу жана окуу программаларын (анын ичинде дуалдык окутуунун компоненттерин) актуалдаштыруу.

- **Милдет 1.1:** Кыргыз тили жана адабияты, орус тили жана адабияты, чет тили (англис тили) боюнча окуу пландарын, курстардын мазмунун жана дуалдык окутуунун программаларын эмгек рыногунун (айрыкча мектептердин) учурдагы талаптарына, педагогикадагы жана илимдеги акыркы жетишкендиктерге ылайык 2026-жылдын аягына чейин толук жаңыртуу.
- **Милдет 1.2:** Окуу процессине, айрыкча дуалдык жана иштеген студенттер үчүн заманбап педагогикалык технологияларды, ийкемдүү окутуу методдорун (аралаш, модулдук) жана санариптик ресурстарды (онлайн платформалар, виртуалдык класстар, мультимедиа) 2027-жылдын аягына чейин 60% дан кем эмес курстарга интеграциялоо.
- **Милдет 1.3:** Кыргыз, орус, англис тилдери багыттарынын ар бири боюнча педагогикалык практикага жана дуалдык окутууга багытталган кеминде бирден жаңы, талапка ылайыктуу атайын курсту же модулду (мисалы, Инклюзивдик билим берүүдө тилди окутуу, Мектептеги адабиятты окутуунун инновациялык методдору, Санариптик куралдарды англис тил сабагында колдонуу) 2027-2028-окуу жылынын башына чейин иштеп чыгуу жана окууга киргизүү.

Максат 2: Профессордук-окутуучулук курамдын потенциалын чыңдоо жана илимий-изилдөө активдүүлүгүн жогорулатуу.

- **Милдет 2.1:** Штаттык окутуучулардын (2 PhD) 2028-жылдын аягына чейин улуттук же эл аралык рецензияланган илимий журналдарда кеминде 2ден макала жарыялоосуна, айрыкча педагогика, дуалдык билим берүү жана тилдерди окутуу методикасы багыттарында изилдөө жүргүзүүсүнө шарт түзүү жана колдоо көрсөтүү.
- **Милдет 2.2:** Программанын алкагында окутуучулар жана студенттер үчүн жыл сайын (2025-2028) кеминде 3төн илимий-усулдук семинар же тегерек стол уюштуруу, анын ичинде дуалдык окутуунун актуалдуу маселелерине арналган иш-чараларды өткөрүү.
- **Милдет 2.3:** Айкалыштырып иштеген илимдин кандидаттарын (3 PhD) мүмкүнчүлүгүнө жараша студенттердин илимий иштерине же дуалдык окутуунун алкагындагы долбоорлоруна жетекчиликке, конок лекцияларды өтүүгө тартууну күчөтүү (2025-2028 жылдары туруктуу негизде).
- **Милдет 2.4:** Ар бир окутуучунун жыл сайын (2025-2028) кесиптик квалификацияны жогорулатуу курстарынан (анын ичинде педагогика, дуалдык билим берүү, санариптик компетенциялар боюнча) өтүүсүнө же илимий конференцияларга катышуусуна көмөктөшүү.

Максат 3: Студенттерди (анын ичинде иштеген жана дуалдык формада окугандарды) окуу процессине жана илимий/усулдук ишке тартууну күчөтүү, алардын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн арттыруу.

- **Милдет 3.1:** Студенттердин (өзгөчө дуалдык формада окугандардын) практикалык иш тажрыйбасын окуу процессине интеграциялоо механизмдерин өркүндөтүү жана алардын илимий-усулдук иштерге катышуусун 2028-жылдын аягына чейин 20%га жогорулатуу.
- **Милдет 3.2:** Дуалдык окутуу боюнча өнөктөш мектептер менен кызматташтыкты тереңдетүү, студенттердин эффективдүү практикадан өтүүсү жана келечекте жумушка орношуусу үчүн мектептер менен 2027-жылдын аягына чейин расмий келишимдерди түзүүнү аяктоо жана жаңы өнөктөштөрдү тартуу.
- **Милдет 3.3:** Жыл сайын (2025-2028) студенттер үчүн (анын ичинде мугалим болуп иштегендер үчүн) актуалдуу болгон кесипке багыт берүүчү, усулдук жана практикалык иш-чараларды (мастер-класстар, тренингдер, ийгиликтүү бүтүрүүчүлөр/менторлор менен жолугушуулар) уюштуруу.

Максат 4: Программанын таанылышын жогорулатуу жана стратегиялык өнөктөштүктү кеңейтүү.

- **Милдет 4.1:** Дуалдык билим берүү жана мугалимдерди даярдоо багытында тажрыйба алмашуу максатында 2028-жылдын аягына чейин кеминде 3 улуттук же эл аралык ЖОЖ же уюм (анын ичинде педагогикалык институттар) менен активдүү кызматташтык келишимдерин түзүү же кеңейтүү.
- **Милдет 4.2:** Программанын (анын ичинде дуалдык окутуунун артыкчылыктарын) ишмердүүлүгүн, жетишкендиктерин жана окутуучулары/студенттери жөнүндө маалыматтарды жайылтуу максатында университеттин веб-сайтындагы программанын барагын жана социалдык

тармактардагы баракчаларды (дуалдык окутуу боюнча өзүнчө бөлүм менен) 2026-жылдын ортосуна чейин толук кандуу иштетүү.

- **Милдет 4.3:** 2028-жылдын аягына чейин кеминде бир ири улуттук же эл аралык илимий-усулдук иш-чараны (конференция, семинар), айрыкча тилдерди окутуунун методикасы же дуалдык билим берүүгө арналган, уюштурууга же биргелешип уюштурууга катышуу.

5. СТРАТЕГИЯНЫ ИШКЕ АШЫРУУ ПЛАНЫ

Бул бөлүмдө жогоруда аныкталган стратегиялык максаттарга жана милдеттерге жетүү үчүн конкреттүү иш-аракеттер, аткаруучулар, мөөнөттөр жана керектүү ресурстар деталдаштырылат. Дуалдык окутуунун жана иштеген студенттердин өзгөчөлүктөрү эске алынат.

5.1. Окуу-усулдук ишти өнүктүрүү

- **Милдет 1.1:** Окуу пландарын, курстардын мазмунун жана дуалдык окутуунун программаларын жаңыртуу.

- *Иш-аракет 1.1.1:* Окуу пландарын жана программаларды актуалдаштыруу, анын ичинде дуалдык окутуу үчүн модулдарды иштеп чыгуу боюнча жумушчу топту түзүү. Топко программа жетекчиси, штаттык илимдин кандидаттары, ага окутуучулардын өкүлү жана дуалдык окутуу боюнча өнөктөш мектептердин усулчулары/жетекчилеринин өкүлдөрү кирет.

- *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

- *Мөөнөт:* 2025-жыл, III квартал.

- *Ресурстар:* Жумуш убактысы, чогулуш үчүн жай.

- *Иш-аракет 1.1.2:* Бүтүрүүчүлөр, иш берүүчүлөр (мектеп жетекчилери, усулчулар), студенттер (анын ичинде иштеген) арасында адистерге болгон талаптарды, керектүү компетенцияларды, дуалдык окутууга карата пикирлерди аныктоо максатында сурамжылоолорду жана фокус-топторду өткөрүү. Кыргыз, орус, англис багыттары боюнча жана дуалдык окутуунун өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен талдоо жүргүзүү.

- *Аткаруучулар:* Жумушчу топ, ага окутуучулар.

- *Мөөнөт:* 2025-жыл, IV квартал – 2026-жыл, I квартал.

- *Ресурстар:* Байланыш маалыматтары, сурамжылоо куралдары, талдоо үчүн убакыт, мектептер менен координация.

- *Иш-аракет 1.1.3:* Кыргызстандагы жана чет өлкөлөрдөгү алдыңкы ЖОЖдордун (айрыкча педагогикалык жана дуалдык системаны колдонгон) филологиялык программаларынын окуу пландарын, курстарынын мазмунун жана дуалдык окутуу моделдерин изилдеп, тажрыйба алмашуу.

- *Аткаруучулар:* Жумушчу топ, штаттык окутуучулар.

- *Мөөнөт:* 2026-жыл, I-II кварталдар.

- *Ресурстар:* Интернет жеткиликтүүлүгү, убакыт.

○ *Иш-аракет 1.1.4:* Сурамжылоолордун, талдоолордун жана алдыңкы тажрыйбалардын негизинде окуу пландарына, курстардын программаларына жана дуалдык окутуунун модулдарына өзгөртүүлөрдү, толуктоолорду киргизүү боюнча сунуштарды иштеп чыгуу. Жаңыланган/жаңы курстарды/модулдарды түзүү (мисалы, Мектептеги предметтик стандарттарды ишке ашыруу, Окуучулардын функционалдык сабаттуулугун өнүктүрүү, Кош тилдүү/көп тилдүү класстарда иштөө).

■ *Аткаруучулар:* Жумушчу топ, бардык окутуучулар (ар бир багыт боюнча), өнөктөш мектептердин өкүлдөрү.

■ *Мөөнөт:* 2026-жыл, II-III кварталдар.

■ *Ресурстар:* Чогулуштар, талкуулар, окуу материалдарын иштеп чыгуу, мектептер менен бирге иштөө.

○ *Иш-аракет 1.1.5:* Жаңыртылган окуу пландарын, курстарды жана дуалдык окутуу программаларын факультеттин/университеттин окуу-усулдук кеңешинде бекитүү.

■ *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

■ *Мөөнөт:* 2026-жыл, IV квартал.

■ *Ресурстар:* Документтерди даярдоо, кеңештин жыйындары.

○ *Иш-аракет 1.1.6:* Жаңыртылган окуу пландары боюнча окутууну 2027-2028-окуу жылынан баштап киргизүү.

■ *Аткаруучулар:* Бардык окутуучулар.

■ *Мөөнөт:* 2027-жыл, III кварталдан баштап.

■ *Ресурстар:* Окутуучулардын даярдыгы, окуу материалдары.

● **Милдет 1.2: Заманбап педагогикалык технологияларды жана санариптик ресурстарды интеграциялоо.**

○ *Иш-аракет 1.2.1:* Окутуучулардын санариптик сабаттуулугун, аралыктан/аралаш окутууну жана дуалдык системада иштөө үчүн заманбап окутуу методдорун колдонуу көндүмдөрүн аныктоо максатында керектөөлөрдү талдоо.

■ *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

■ *Мөөнөт:* 2025-жыл, III квартал.

■ *Ресурстар:* Сурамжылоо.

○ *Иш-аракет 1.2.2:* Университеттин базасында же тышкы провайдерлер аркылуу санариптик окутуу куралдары (LMS платформалары, видеоконференция, интерактивдүү такталар ж.б.), аралыктан/аралаш окутуу жана дуалдык билим берүүнүн методикасы боюнча окутуучулар үчүн тренингдерди, мастер-класстарды уюштуруу.

■ *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, университеттин тиешелүү бөлүмдөрү, тышкы адистер.

■ *Мөөнөт:* 2025-2027-жылдары үзгүлтүксүз (жылына кеминде 3 жолу).

■ *Ресурстар:* Тренерлердин кызмат акысы, окуу материалдары, техникалык жабдуулар, окуу аудиториялары.

○ *Иш-аракет 1.2.3:* Окутуучуларды жана студенттерди окуу процессинде, анын ичинде дуалдык окутуунун алкагында санариптик ресурстарды (онлайн китепканалар, электрондук сөздүктөр, билим берүүчү платформалар, виртуалдык окуу кабинеттери) активдүү колдонууга үндөө жана аларга жеткиликтүүлүктү камсыздоо (эгерде мүмкүн болсо).

■ *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, окутуучулар, китепкана кызматкерлери.

- *Мөөнөт:* 2025-2028-жылдары туруктуу негизде.
 - *Ресурстар:* Лицензиялар (эгер керек болсо), техникалык колдоо.
-

* *Иш-аракет 1.2.4:* 2027-жылдын аягына чейин окуу курстарынын кеминде 60%ында санариптик компоненттерди (онлайн тапшырмалар, мультимедиа презентациялар, аралыктан тестирлөө) жана ийкемдүү окутуу методдорун колдонууну милдеттендирүү, өзгөчө иштеген студенттер үчүн ыңгайлуу форматтарды киргизүү.

* *Аткаруучулар:* Бардык окутуучулар.

* *Мөөнөт:* 2027-жылдын IV кварталына чейин.

* *Ресурстар:* Окутуучулардын убактысы, техникалык колдоо, усулдук жардам.

● **Милдет 1.3: Жаңы атайын курстарды же модулдарды иштеп чыгуу жана киргизүү.**

○ *Иш-аракет 1.3.1:* Жаңы атайын курстардын/модулдардын тематикасын аныктоо боюнча окутуучулар, студенттер (анын ичинде иштегендер), потенциалдуу иш берүүчүлөр (мектеп жетекчилери, усулчулар) менен талкууларды өткөрүү (ар бир тил багыты боюнча жана дуалдык окутуунун керектөөлөрүн эске алуу менен). Актуалдуу багыттарды аныктоо: Кыргыз тили - экинчи тил катары окутуу методикасы; Орус тили - окуучулардын кеп маданиятын өнүктүрүү; Англис тили - предметти интеграциялап окутуу (CLIL); Билим берүү чөйрөсү үчүн жалпы: Инклюзивдик билим берүү, Санариптик дидактика, Мектептеги долбоордук иштерди башкаруу ж.б.

■ *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, штаттык окутуучулар, өнөктөш мектептердин өкүлдөрү.

■ *Мөөнөт:* 2026-жыл, III квартал.

■ *Ресурстар:* Чогулуш убактысы, мектептер менен байланыш.

○ *Иш-аракет 1.3.2:* Тандалып алынган тематикалар боюнча жаңы атайын курстардын/модулдардын программаларын (силибустарды), анын ичинде дуалдык окутууга ылайыкташкан бөлүктөрүн иштеп чыгуу.

■ *Аткаруучулар:* Тиешелүү багыттар боюнча окутуучулар (штаттык жана айкалыштырып иштеген PhDлердин илимий кызыкчылыктарын эске алуу), өнөктөш мектептердин усулчулары.

■ *Мөөнөт:* 2026-жыл, IV квартал – 2027-жыл, I квартал.

■ *Ресурстар:* Окутуучулардын убактысы, адабияттар, биргелешип иштөө.

○ *Иш-аракет 1.3.3:* Жаңы курстарды/модулдарды окуу планына киргизүү жана бекитүү процедураларынан өткөрүү.

■ *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

■ *Мөөнөт:* 2027-жыл, II квартал.

■ *Ресурстар:* Документтерди даярдоо.

○ *Иш-аракет 1.3.4:* Жаңы атайын курстарды/модулдарды 2027-2028-окуу жылынан баштап окутуу процессине киргизүү.

■ *Аткаруучулар:* Тиешелүү окутуучулар.

■ *Мөөнөт:* 2027-жыл, III кварталдан баштап.

- *Ресурстар:* Окуу материалдары, сааттардын бөлүштүрүлүшү, окутуучулардын даярдыгы.

5.2. Илимий-изилдөө иштерин активдештирүү

● **Милдет 2.1: Штаттык окутуучулардын илимий макалаларын жарыялоосуна шарт түзүү.**

- *Иш-аракет 2.1.1:* Штаттык окутуучулардын (2 PhD) изилдөө багыттарын, айрыкча дуалдык билим берүү, тилдерди окутуу методикасы, балдар адабияты сыяктуу актуалдуу багыттарда тактоо, илимий пландарын бекемдөө.

- *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

- *Мөөнөт:* 2025-жыл, III квартал.

- *Ресурстар:* Жолугушуулар.

- *Иш-аракет 2.1.2:* Рецензияланган улуттук жана эл аралык (анын ичинде педагогикалык журналдарды) журналдардын тизмесин түзүү жана окутуучуларга сунуштоо.

- *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, штаттык окутуучулар.

- *Мөөнөт:* 2025-жыл, IV квартал.

- *Ресурстар:* Интернет, маалымат базалары.

- *Иш-аракет 2.1.3:* Академиялык жазуу, илимий макалаларды структуралоо жана журналдардын талаптарына ылайык даярдоо боюнча ички тренингдерди же консультацияларды уюштуруу. Дуалдык билим берүү боюнча изилдөөлөрдүн методологиясы боюнча тренингдерди кошуу.

- *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, тажрыйбалуу окутуучулар (эгер бар болсо), чакырылган адистер.

- *Мөөнөт:* 2026-2028-жылдары үзгүлтүксүз (жылына кеминде 2 жолу).

- *Ресурстар:* Тренинг материалдары, убакыт.

- *Иш-аракет 2.1.4:* Университет же тышкы булактар аркылуу илимий басылмалар үчүн (эгерде акы төлөнсө) кичинекей каржылык колдоо көрсөтүү мүмкүнчүлүктөрүн издөө. Дуалдык билим берүү боюнча изилдөөлөргө артыкчылык берүү.

- *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

- *Мөөнөт:* 2026-2028-жылдары туруктуу негизде.

- *Ресурстар:* Байланыш, документтерди даярдоо.

- *Иш-аракет 2.1.5:* Окутуучулардын изилдөөлөрүнө студенттерди (мисалы, дипломдук иштердин алкагында) жардамчы катары тартууну колдоо. Өзгөчө дуалдык формада окуган студенттердин практикалык иштеринин материалдарын изилдөөгө тартуу.

- *Аткаруучулар:* Штаттык окутуучулар, программа жетекчиси.

- *Мөөнөт:* 2026-2028-жылдары туруктуу негизде.

- *Ресурстар:* Студенттер менен иштөө убактысы.

● **Милдет 2.2: Илимий-усулдук семинарларды/тегерек столдорду уюштуруу.**

- *Иш-аракет 2.2.1:* Жыл сайын өткөрүлүүчү илимий-усулдук иш-чаралардын темаларын, форматтарын (семинар, тегерек стол, чакан конференция, усулдук күн) жана жооптуу окутуучуларды аныктоо. Кыргыз, орус, англис филологиясынын, адабият таануунун, тилдерди окутуу методикасынын жана дуалдык билим берүүнүн актуалдуу маселелерин камтуу.

- *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, бардык окутуучулар.
- *Мөөнөт:* Жыл сайын, октябрь айы.
- *Ресурстар:* Пландоо убактысы.

* *Иш-аракет 2.2.2:* Семинарларга/тегерек столдорго окутуучулардын (штаттык, айкалыштырып иштеген), студенттердин (анын ичинде иштегендердин, алардын практикалык тажрыйбасы боюнча баяндамалар менен) жана өнөктөш мектептердин усулчуларынын/мугалим-насаатчыларынын, баяндамалары менен активдүү катышуусун камсыздоо. Башка ЖОЖдордон, мекемелерден адистерди чакыруу.

* *Аткаруучулар:* Жооптуу окутуучулар, программа жетекчиси.

* *Мөөнөт:* Жылына кеминде 3 жолу (мисалы, ар бир семестрде бирден илимий, бирден усулдук иш-чара).

* *Ресурстар:* Аудитория, техника, чакыруу кагаздары, убакыт.

● **Милдет 2.3: Айкалыштырып иштеген илимдин кандидаттарын тартууну күчөтүү.**

○ *Иш-аракет 2.3.1:* Айкалыштырып иштеген илимдин кандидаттары менен алардын илимий кызыкчылыктарын, бош убактысын жана программага кошкон салымын (конок лекциялар, студенттик иштерди рецензиялоо, илимий консультациялар, дуалдык окутуунун айрым аспектилери боюнча семинарлар) талкуулоо максатында жеке жолугушууларды өткөрүү.

■ *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

■ *Мөөнөт:* 2025-жыл, III квартал – 2026-жыл, I квартал.

■ *Ресурстар:* Жолугушуу убактысы.

○ *Иш-аракет 2.3.2:* Алардын катышуусу мүмкүн болгон конкреттүү иш-чараларды (семинарлар, конференциялар), курстарды (конок лекциялар), студенттик илимий долбоорлорду же дуалдык окутуунун практикалык компоненттерин методикалык жактан камсыздоону аныктоо.

■ *Аткаруучу:* Программа жетекчиси, штаттык окутуучулар.

■ *Мөөнөт:* 2026-жылдан баштап үзгүлтүксүз пландоо.

■ *Ресурстар:* Пландоо убактысы.

● **Милдет 2.4: Окутуучулардын квалификациясын жогорулатууга көмөктөшүү.**

○ *Иш-аракет 2.4.1:* Университет тарабынан сунушталган квалификацияны жогорулатуу программалары, тренингдер, айрыкча педагогика, дуалдык билим берүү, санариптик компетенциялар боюнча окуулар жөнүндө окутуучуларды маалымдоо.

■ *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

■ *Мөөнөт:* Жыл сайын, окуу жылынын башында жана учурунда.

■ *Ресурстар:* Маалыматты жайылтуу.

○ *Иш-аракет 2.4.2:* Ар бир окутуучунун кесиптик өнүгүү планынын болушун көзөмөлдөө жана аларга планды ишке ашырууга (мисалы, конференцияларга катышуу үчүн командировкаларды уюштуруу, тренингдерге баруу) административдик колдоо көрсөтүү.

■ *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

■ *Мөөнөт:* 2025-жылдан баштап жыл сайын.

- *Ресурстар:* Административдик убакыт, университеттин эрежелери.
- *Иш-аракет 2.4.3:* Мүмкүн болсо, окутуучулардын чет тилдерди (өзгөчө англис тилинде кесиптик коммуникацияны) өркүндөтүүсү үчүн ички курстарды же сырткы курстардын айрым бөлүгүн каржылоо мүмкүнчүлүгүн караштыруу. Дуалдык билим берүү боюнча эл аралык тажрыйбаларды үйрөнүү үчүн тилдик көндүмдөр маанилүү.
- *Аткаруучу:* Программа жетекчиси, университет жетекчилиги.
- *Мөөнөт:* 2026-2028-жылдары мүмкүнчүлүккө жараша.
- *Ресурстар:* Каржылоо булактарын издөө.

5.3. Кадрдык потенциалды жогорулатуу

- **Негизги багыт:** Жогорку квалификациялуу (PhD же ага теңдеш) жаш кадрларды программага тартуу (айрыкча тилдерди окутуу методикасы, салыштырма филология, санариптик лингвистика багыттарында) жана учурдагы кадрлардын туруктуулугун камсыздоо.
- *Иш-аракет 5.3.1:* Программанын келечектеги кадрдык муктаждыктарын талдоо (кайсы багыттар боюнча PhD керек, ага окутуучулардын кимдер PhD коргой алат, дуалдык окутууну алып кетүүчү адистерди даярдоо).
- *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.
- *Мөөнөт:* 2026-жыл, I квартал.
- *Ресурстар:* Талдоо убактысы.
- *Иш-аракет 5.3.2:* Магистранттардын жана жаш окутуучулардын арасынан потенциалдуу кадрларды аныктоо, аларды аспирантурага/докторантурага тапшырууга үндөө. Аспиранттардын изилдөө темаларын программанын жана дуалдык окутуунун актуалдуу багыттарына байлоо.
- *Аткаруучулар:* Штаттык окутуучулар, программа жетекчиси.
- *Мөөнөт:* 2026-2028-жылдары туруктуу негизде.
- *Ресурстар:* Консультациялар.
- *Иш-аракет 5.3.3:* Университет жетекчилигине штаттык PhD орундарын көбөйтүү, айлык акыны жогорулатуу же жаш кадрлар, ошондой эле дуалдык окутуу боюнча иштеген окутуучулар үчүн атайын стимулдарды (жаш окумуштуунун/методисттин үстөк акысы ж.б.) киргизүү боюнча сунуштарды киргизүү.
- *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.
- *Мөөнөт:* 2026-2028-жылдары жыл сайын.
- *Ресурстар:* Сунуштарды даярдоо.

5.4. Студенттер менен иштөөнү жакшыртуу, дуалдык окутууну өркүндөтүү

- **Милдет 3.1:** Студенттердин (анын ичинде иштеген жана дуалдык формада окугандардын) практикалык иш тажрыйбасын окуу процессине интеграциялоо жана илимий-усулдук иштерге катышуусун жогорулатуу.
- *Иш-аракет 3.1.1:* Дуалдык окутуунун алкагында студенттердин практикалык базалары (мектептер) менен өз ара аракеттенүүнүн системасын өркүндөтүү. Практикалык тапшырмаларды, отчетторду теориялык курстардын мазмуну менен тыгыз байланыштыруу.

- *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, бардык окутуучулар, өнөктөш мектептердин усулчулары/менторлору.

- *Мөөнөт:* 2025-жыл, сентябрьдан баштап туруктуу.

- *Ресурстар:* Координация, усулдук материалдарды иштеп чыгуу.

- *Иш-аракет 3.1.2:* Студенттик илимий ийримдердин ишин активдештирүү, анын ичинде иштеген студенттердин практикалык ишмердүүлүгүндө кезиккен көйгөйлөрдү илимий-усулдук жактан талдоого багытталган ийримдерди түзүү. Ийрим жетекчилерин бекитүү.

- *Аткаруучулар:* Штаттык окутуучулар, ага окутуучулар.

- *Мөөнөт:* 2025-жыл, сентябрьдан баштап туруктуу.

- *Ресурстар:* Жетекчилик кылуу убактысы.

- *Иш-аракет 3.1.3:* Жыл сайын университеттик студенттик илимий/усулдук конференцияларды, олимпиадаларды, сынактарды өткөрүүгө студенттерди активдүү катыштыруу. Айрыкча дуалдык окутуунун алкагында алынган практикалык натыйжаларды, усулдук иштелмелерди сунуштоо үчүн атайын секцияларды уюштуруу. Жеңүүчүлөрдү сыйлоо системасын өркүндөтүү.

- *Аткаруучулар:* Бардык окутуучулар, программа жетекчиси.

- *Мөөнөт:* Жыл сайын (мисалы, апрель/май айлары).

- *Ресурстар:* Уюштуруу комитети, байге фонду (эгер мүмкүн болсо).

- *Иш-аракет 3.1.4:* Студенттерди (өзгөчө иштегендерди) окутуучулардын жетекчилиги астында илимий-усулдук макалаларды жазууга, конференция тезистерин даярдоого үндөө жана аларды жарыялоого көмөктөшүү (студенттик/усулдук жыйнактарда ж.б.). Алардын практикалык тажрыйбасын жалпылоо жана жайылтуу.

- *Аткаруучулар:* Штаттык окутуучулар, ага окутуучулар.

- *Мөөнөт:* 2025-2028-жылдары туруктуу негизде.

- *Ресурстар:* Консультация убактысы.

- **Милдет 3.2: Дуалдык окутуу боюнча өнөктөштүктү тереңдетүү жана жумушка орношуу боюнча байланыштарды чыңдоо.**

- *Иш-аракет 3.2.1:* Дуалдык окутуу боюнча учурдагы өнөктөш мектептер менен түзүлгөн келишимдердин аткарылышын талдоо, аларды өркүндөтүү боюнча сунуштарды иштеп чыгуу. Жаңы потенциалдуу өнөктөш мектептерди аныктоо.

- *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, дуалдык окутуу боюнча жооптуу окутуучу (эгер бар болсо), ага окутуучулар.

- *Мөөнөт:* 2025-жыл, IV квартал – 2026-жыл, I квартал.

- *Ресурстар:* Талдоо убактысы, байланыш маалыматтары.

- *Иш-аракет 3.2.2:* Өнөктөш мектептерге расмий каттарды жөнөтүү, жолугушууларды уюштуруу жана дуалдык окутуу, студенттердин практикадан өтүүсү, келечекте жумушка орношуусу боюнча узак мөөнөттүү, өз ара пайдалуу келишимдерди түзүү/жаңылоо.

- *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

- *Мөөнөт:* 2026-жыл, II квартал – 2027-жыл, II квартал.

- *Ресурстар:* Байланыш, командировка чыгымдары (эгер керек болсо), документтерди даярдоо.

- *Иш-аракет 3.2.3:* Мектеп жетекчилери жана мугалим-насаатчылар үчүн дуалдык окутуунун өзгөчөлүктөрү, студенттер менен иштөө, алардын практикасын баалоо боюнча

семинарларды, тегерек столдорду уюштуруу. Университеттин окутуучуларынын мектептерге барып, студенттердин иштери менен таанышуусун практикага киргизүү.

- *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, дуалдык окутуу боюнча жооптуу окутуучулар, штаттык окутуучулар.

- *Мөөнөт:* Жыл сайын (2026-2028), кеминде 2 жолу.

- *Ресурстар:* Уюштуруу, аудитория/мектеп жайы, убакыт, транспорт (эгер керек болсо).

- **Милдет 3.3: Студенттер (анын ичинде мугалим болуп иштегендер) үчүн кесипке багыт берүүчү, усулдук жана практикалык иш-чараларды уюштуруу.**

- *Иш-аракет 3.3.1:* Жыл сайын бүтүрүүчүлөр жана иштеп жаткан студенттер менен жолугушууларды (онлайн же оффлайн) уюштуруу. Алардын иш тажрыйбалары, кесиптик ийгиликтери, дуалдык окуунун пайдасы тууралуу лекцияларды же баарлашууларды өткөрүү. Ийгиликтүү мугалимдерди чакыруу.

- *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, ага окутуучулар.

- *Мөөнөт:* Жыл сайын, март-апрель айлары.

- *Ресурстар:* Байланыш, аудитория/онлайн платформа.

* **Иш-аракет 3.3.2:** Өнөктөш мектептердин жетекчилерин, усулчуларын, тажрыйбалуу мугалимдерин чакырып, алардын жаш адистерге койгон талаптары, мектептеги жаңычылдыктар, усулдук иштелмелер тууралуу маалымат берүүчү семинарларды, презентацияларды уюштуруу.

- * *Аткаруучу:* Программа жетекчиси, штаттык окутуучулар.

- * *Мөөнөт:* Жыл сайын, ноябрь-декабрь айлары.

- * *Ресурстар:* Байланыш, аудитория.

* **Иш-аракет 3.3.3:** Студенттерге (мугалимдерге) резюме жазуу, портфолио түзүү, мектептеги аттестацияга даярдануу, мугалимдик чеберчиликти өркүндөтүү боюнча тренингдерди уюштуруу (университеттин карьера борбору, педагогикалык институттар, тажрыйбалуу мугалимдер менен биргеликте).

- * *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, университеттин тиешелүү кызматтары, чакырылган адистер.

- * *Мөөнөт:* Жылына кеминде 2 жолу.

- * *Ресурстар:* Тренер, аудитория, усулдук материалдар.

5.5. Сырткы байланыштарды чыңдоо жана программаны илгерилетүү

- **Милдет 4.1: Академиялык өнөктөштүктү түзүү/кеңейтүү (өзгөчө педагогика жана дуалдык билим берүү багыттарында).**

○ *Иш-аракет 4.1.1:* Академиялык алмашуу, биргелешкен долбоорлор жана дуалдык/педагогикалык билим берүү боюнча тажрыйба алмашуу үчүн потенциалдуу улуттук жана эл аралык ЖОЖдорду, педагогикалык институттарды, уюмдарды аныктоо.

■ *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, штаттык окутуучулар.

■ *Мөөнөт:* 2025-2026-жылдар.

■ *Ресурстар:* Интернет, талдоо убактысы.

○ *Иш-аракет 4.1.2:* Аталган ЖОЖдор/уюмдар менен байланышып, кызматташуу мүмкүнчүлүктөрүн талкуулоо, меморандумдардын же келишимдердин долбоорлорун даярдоо. Университеттин эл аралык байланыштар бөлүмү менен тыгыз иштешүү. Дуалдык билим берүү боюнча алдыңкы тажрыйбаларды изилдөө максатында сапарларды уюштуруу мүмкүнчүлүктөрүн издөө.

■ *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.

■ *Мөөнөт:* 2026-2028-жылдар.

■ *Ресурстар:* Байланыш, документтер, командировка чыгымдары (эгер мүмкүнчүлүк болсо).

○ *Иш-аракет 4.1.3:* Эл аралык гранттык программаларга (Erasmus+, ж.б.), айрыкча мугалимдерди даярдоо жана дуалдык билим берүүгө багытталган долбоордук табыштамаларды биргелешип даярдоо мүмкүнчүлүктөрүн издөө.

■ *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, штаттык окутуучулар, университеттин долбоорлор бөлүмү.

■ *Мөөнөт:* 2026-2028-жылдары туруктуу негизде.

■ *Ресурстар:* Убакыт, долбоор жазуу көндүмдөрү.

● **Милдет 4.2: Программанын онлайн таанылышын жогорулатуу.**

○ *Иш-аракет 4.2.1:* Университеттин веб-сайтындагы программанын барагын жаңылоо: окутуучулар жөнүндө маалымат (илимий кызыкчылыктары, дуалдык окутуу боюнча тажрыйбасы менен), окуу пландары, дуалдык окутуу тууралуу кенен маалымат (өнөктөш мектептер менен бирге), жаңылыктар, иш-чаралар, бүтүрүүчүлөрдүн ийгиликтери (мугалимдик карьерасы тууралуу) ж.б. маалыматтарды үзгүлтүксүз жарыялоо.

■ *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, жооптуу ага окутуучу/штаттык окутуучу, студенттер.

■ *Мөөнөт:* 2026-жыл, II кварталга чейин толук жаңыртуу, андан кийин туруктуу жаңылоо.

■ *Ресурстар:* Маалыматты даярдоо, веб-сайт администраторунун жардамы.

○ *Иш-аракет 4.2.2:* Программанын социалдык тармактарда (мисалы, Facebook, Instagram) расмий баракчасын түзүү (эгер жок болсо) же активдештирүү. Студенттик жашоо, окуу процесси, дуалдык окутуудагы практика, иш-чаралар, ийгиликтүү студенттер/бүтүрүүчүлөр жөнүндө сүрөттөр, видеолор жана жаңылыктарды жарыялоо. Мугалимдик кесиптин артыкчылыктарын чагылдыруу.

■ *Аткаруучулар:* Жооптуу окутуучу, активдүү студенттер.

■ *Мөөнөт:* 2026-жыл, II кварталга чейин активдештирүү, андан кийин туруктуу иштетүү.

■ *Ресурстар:* Убакыт, контент түзүү.

● **Милдет 4.3: Ири филологиялык/педагогикалык иш-чараларды уюштуруу/катышуу.**

○ *Иш-аракет 4.3.1:* 2028-жылга чейин улуттук же эл аралык деңгээлдеги филологиялык, педагогикалык же тилдерди окутуу методикасы боюнча конференция, симпозиум же

илимий-усулдук мектепти уюштуруунун техникалык жана уюштуруучулук мүмкүнчүлүктөрүн изилдөө. Теманы аныктоо (мисалы, "Дуалдык билим берүү шартында тилдерди окутуунун актуалдуу маселелери", "Мектеп жана ЖОЖ кызматташтыгы: дуалдык окутуунун келечеги").

- *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, штаттык окутуучулар.
 - *Мөөнөт:* 2027-жыл, I-II кварталдар.
 - *Ресурстар:* Изилдөө убактысы.
 - *Иш-аракет 4.3.2:* Иш-чараны уюштуруу комитетин түзүү, каржылоо булактарын издөө (университет, гранттар, демөөрчүлөр - айрыкча өнөктөш мектептер же билим берүү мекемелери).
 - *Аткаруучу:* Программа жетекчиси.
 - *Мөөнөт:* 2027-2028-жылдар.
 - *Ресурстар:* Уюштуруу иштери, каржы булактары менен иштөө.
 - *Иш-аракет 4.3.3:* Башка ЖОЖдор же уюмдар тарабынан уюштурулган ири филологиялык, педагогикалык иш-чараларга программанын окутуучуларынын, студенттеринин (айрыкча иштегендердин, практикалык тажрыйбасы менен бөлүшүүгө) активдүү катышуусун камсыздоо.
 - *Аткаруучулар:* Программа жетекчиси, окутуучулар.
 - *Мөөнөт:* 2025-2028-жылдары туруктуу негизде.
 - *Ресурстар:* Маалыматты жеткирүү, командировка чыгымдары (эгер мүмкүнчүлүк болсо).
-

6. РЕСУРСТАРДЫ БӨЛÜШТҮРҮҮ ЖАНА ФИНАНСЫЛОО

Стратегиялык өнүктүрүү планын, айрыкча дуалдык билим берүү компонентин ишке ашыруу үчүн төмөнкүдөй ресурстар талап кылынат:

- **Адам ресурстары:** Программанын профессордук-окутуучулук курамынын (8 адам) убактысы жана экспертизасы. Дуалдык окутуу боюнча окутуучулардын (анын ичинде мектептеги мугалим-насаатчылардын) ролун жана жүгүн так аныктоо. Окутуучулардын окуу жана илимий жүгүн оптималдаштыруу, дуалдык окутуунун координациясына кошумча убакыт бөлүү.
- **Финансылык ресурстар:**
 - Университеттин негизги бюджети (айлык акы, коммуналдык кызматтар, базалык материалдык-техникалык камсыздоо).
 - Кошумча каржылоо булактары:
 - Илимий-усулдук долбоорлорго жана изилдөөлөргө гранттар (улуттук, эл аралык), айрыкча педагогика жана дуалдык билим берүү багыттарында.
 - Конференцияларды, семинарларды (анын ичинде мектеп мугалимдери үчүн усулдук иш-чараларды) уюштурууга же катышууга гранттар/каражаттар.
 - Квалификацияны жогорулатуу курстарын каржылоо (педагогикалык, санариптик компетенциялар боюнча).
 - Жаңы окуу материалдарын, китептерди, программалык камсыздоону (LMS, онлайн куралдар) сатып алуу.

■ Дуалдык окутуу боюнча өнөктөш мектептер менен иштөөгө, мугалим-насаатчыларды стимулдаштырууга каражаттарды издөө (мамлекеттик бюджет, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, демөөрчүлөр).

■ Демөөрчүлүк каражаттар (иш берүүчүлөр, бүтүрүүчүлөр тарабынан).

● **Материалдык-техникалык ресурстар:**

○ Заманбап компьютердик техника жана программалык камсыздоо (дистанттык иштөөгө ылайыктуу).

○ Интернетке жогорку ылдамдыктагы жеткиликтүүлүк.

○ Санариптик жана аралыктан окутуу үчүн жабдуулар (видеоконференция системалары, интерактивдүү такталар, аудио/видео студия – эгер мүмкүн болсо).

○ Китепкана фондун (кагаз жана электрондук ресурстарды, педагогика, методика, психология боюнча адабияттарды) актуалдаштыруу.

○ Мектептер менен байланыш үчүн уюлдук байланыш/интернет чыгымдары.

Каржылык ресурстардын чектелүү экенин эске алуу менен, артыкчылыктуу багыттарды аныктоо (айрыкча дуалдык окутууну колдоо) жана каражаттарды натыйжалуу пайдалануу маанилүү. Гранттык долбоорлорго активдүү катышуу, өнөктөштөр менен биргелешип иш алып баруу кошумча каржылоону тартуунун негизги жолу болуп саналат.

7. МОНИТОРИНГ ЖАНА БААЛОО

Пландын ишке ашырылышын көзөмөлдөө жана баалоо стратегиялык максаттарга жетүүнү камсыз кылуу үчүн маанилүү. Мониторинг жана баалоо системасы төмөнкүлөрдү камтыйт:

● **Жылдык отчеттор:** Программа жетекчиси жыл сайын пландын аткарылышы боюнча отчет даярдап, университеттин жетекчилигине жана факультеттин кеңешине сунуштайт. Отчетто белгиленген милдеттердин аткарылышы, жетишилген натыйжалар, пайда болгон кыйынчылыктар жана аларды чечүү жолдору чагылдырылат. Дуалдык окутуу боюнча өзүнчө бөлүм кошулат.

● **Негизги көрсөткүчтөр (KPIs):** Пландын ар бир милдети боюнча конкреттүү сандык жана сапаттык көрсөткүчтөр аныкталат. Мисалы:

○ Жаңыртылган окуу программаларынын, дуалдык окутуу модулдарынын саны.

○ Санариптик куралдар колдонулган курстардын пайызы.

○ Окутуучулар тарабынан жарыяланган илимий-усулдук макалалардын саны.

○ Илимий-усулдук иш-чаралардын саны жана катышуучулардын саны (анын ичинде мектеп өкүлдөрү).

○ Студенттердин илимий-усулдук иштерге катышуусунун пайызы.

○ Дуалдык окутуу боюнча өнөктөш мектептер менен түзүлгөн келишимдердин саны.

○ Мектептеги мугалим-насаатчылар тарабынан студенттерге берилген баалардын динамикасы.

○ Дуалдык формада окуган студенттердин академиялык көрсөткүчтөрү (салттуу формага салыштырмалуу).

○ Бүтүрүүчүлөрдүн жумушка орношуусу (айрыкча мектептерге) жана иш берүүчүлөрдүн пикири.

○ Программанын веб-сайтына/социалдык тармактарына киргендердин саны/активдүүлүгү.

- **Окутуучулардын өзүн-өзү баалоосу:** Окутуучулардын ар бири жыл сайын жеке иш пландарынын жана программанын планын (анын ичинде дуалдык окутуу боюнча ишти) аткарууга кошкон салымынын жыйынтыгы боюнча отчет берет.
- **Студенттердин пикири:** Окуу процесси, окутуучулар, программа (анын ичинде дуалдык окутуунун ыңгайлуулугу, натыйжалуулугу) боюнча студенттердин пикирин системалуу түрдө чогултуу (сурамжылоолор аркылуу) жана натыйжаларын окуу-усулдук ишти жакшыртууда колдонуу.
- **Өнөктөш мектептердин пикири:** Дуалдык окутуунун алкагында студенттердин даярдыгы, университет менен кызматташуунун сапаты боюнча мектеп жетекчилеринин жана мугалим-насаатчылардын пикирин системалуу түрдө чогултуу.
- **Мид-терм (орто мөөнөттүү) баалоо:** 2026-жылдын аягында же 2027-жылдын башында пландын аткарылышына орто мөөнөттүк баалоо жүргүзүлүп, керек болсо планга корректировкалар киргизилет. Дуалдык окутуунун алгачкы натыйжаларына талдоо жүргүзүлөт.
- **Жыйынтыктоочу баалоо:** 2028-жылдын аягында пландын 4 жыл ичиндеги толук аткарылышына жана коюлган стратегиялык максаттарга жетүү деңгээлине комплекстүү баалоо жүргүзүлөт.

Мониторинг жана баалоонун натыйжалары программанын мындан аркы өнүгүүсүн пландаштыруу үчүн негиз болот.

8. ЖЫЙЫНТЫК

Бул 2025-2028-жылдарга арналган С. Мамбеталиев атындагы Чүй университетинин «Филология» программасынын Стратегиялык өнүктүрүү планы программанын учурдагы спецификасын

(дуалдык окутуу, иштеген студенттер, faculty курамы) толук эске алуу менен келечекке дымактуу, бирок реалдуу максаттарды коёт. Пландын өзөгүн дуалдык билим берүүнү өркүндөтүү, теория менен практиканын байланышын чыңдоо жана студенттердин (болочок мугалимдердин) практикалык жана кесиптик компетенттүүлүгүн жогорулатуу түзөт.

Пландын ийгиликтүү ишке ашырылышы программанын билим берүү, илимий жана социалдык ишмердүүлүгүнүн сапатын олуттуу түрдө жогорулатып, бүтүрүүчүлөрдүн атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн арттырып, Чүй облусунун билим берүү системасынын кадрдык муктаждыктарын канааттандырууга олуттуу салым кошот.

Пландын ишке ашырылышы программанын жетекчисинен, бардык профессордук-окутуучулук курамдан, студенттерден, өнөктөш мектептерден жана университеттин жетекчилигинен биргелешкен аракеттерди, жоопкерчиликти жана активдүүлүктү талап кылат. Коюлган милдеттерди системалуу жана ырааттуу аткаруу менен «Филология» Программасы С. Мамбеталиев атындагы Чүй университетинин алкагында жана аймактагы билим берүү мейкиндигинде өзүнүн ордун чыңдоого мүмкүнчүлүк алат.